

RAADSINFORMATIEBRIEF

16R.00609

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 25 oktober 2016

Portefeuillehouder(s) : wethouder Koster

Portefeuille(s) : Onderwijs, Welzijn en Zorg

Contactpersoon : A. Alkema

Tel.nr. : 06-25634532

E-mailadres : alkema.a@woerden.nl

16R.00609

Onderwerp:

BZK Rapportage gemeente Woerden januari - juni 2016

Kennisnemen van:

BZK Rapportage gemeente Woerden januari - juni 2016.

Inleiding:

Voor u ligt de BZK Rapportage gemeente Woerden periode januari tot en met juni 2016. Het college heeft kennis genomen van deze rapportage en biedt u via deze raadinformatiebrief de rapportage ter kennis name aan.

Kernboodschap:

Totaal aantal klachten in de gemeente Woerden: 5, waarvan 1 voorval in de gemeente (over niet wettelijke gronden), 3 voorvallen in een andere gemeente (2 over ras en 1 over seksuele gerichtheid en 1 klacht van een niet-ingezetene over vooral in de gemeente (over leeftijd).

Vervolg:

n.v.t.

Bijlagen:

1. Gemeentelijke BZK Rapportage Woerden januari – juni 2016

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

MIDDEN NEDERLAND
voor gelijke behandeling
tegen discriminatie

GEMEENTE WOERDEN

Gemeentelijke BZK rapportage januari – juni 2016

Voorwoord

Voor u ligt de Gemeentelijke BZK rapportage over januari tot en met juni 2016. Zoals met uw gemeente is afgesproken in de Dienstverleningsovereenkomst, rapporteren wij jaarlijks in augustus een tussentijdse rapportage. Dit naast de wettelijk verplichte jaarrapportage die doorgestuurd dient te worden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In de rapportage zijn onder hoofdstuk 1 de cijfers van uw eigen gemeente opgenomen. Voor inzicht en ter vergelijking treft u in hoofdstuk 2 de cijfers van de gehele provincie Utrecht aan. Dit is het totale werkgebied van Art.1 Midden Nederland (Art.1 MN). In dit hoofdstuk is een toelichting op de cijfers van 2016 te lezen. Hier wordt ingegaan op duiding van de provinciale cijfers en de rol van Art.1 MN. In hoofdstuk 3 vindt u dan nog de conclusies en aanbevelingen.

Zoals vorig jaar werd gerapporteerd, hebben wij onze werkwijze met betrekking tot klachtbehandeling aangepast. Ook voor burgers die zich gediscrimineerd of ongelijk behandeld voelen, maar waar géén wettelijke grond is om dit aan te pakken, bieden wij hulp. Dit kan bestaan uit een hoor-en wederhoorprocedure, advies en informatie, alsmede bemiddeling en doorverwijzing. Tevens investeren wij in informatie en advies omdat we geloven in de kracht van preventie.

In deze rapportage hebben we de overzichtstabellen waarin de kwantitatieve aantallen meldingen worden weergegeven, gekoppeld aan de toelichting op de cijfers. Ook de casussen zijn niet meer in een apart hoofdstuk opgenomen, maar geïntegreerd in de tekst. We hopen dat met deze aanpak, de leesbaarheid van de rapportage verbeterd is.

Mocht u naar aanleiding van de rapportage vragen, opmerkingen of verbetervoorstellen hebben, dan staan wij daarvoor open. U kunt ons dan bereiken via info@art1mn.nl of telefonisch op 030 - 232 86 66.

Met vriendelijke groet,

Mieke Janssen
Directeur Art.1 MN

Inhoudsopgave

1. Gemeentelijke BZK rapportage	4
2. Toelichting meldingen provincie Utrecht	9
2.1 Meldingen bij Art.1 Midden Nederland	11
2.2 Eigen bevindingen	23
2.3 Landelijke onderwerpen	23
2.4 RDO	25
2.5 College voor de Rechten van de Mens	25
2.6 Panel Deurbeleid Utrecht	26
3. Conclusies en aanbevelingen	27
Bijlage 1: Uitleg begrippen	29
Bijlage 2: Werkwijze klachtbehandeling	36

1. Gemeentelijke BZK Rapportage januari – juni 2016

Naam Antidiscriminatievoorziening	Art.1 Midden Nederland
Rapportage ten behoeve van de gemeente	Woerden
Jaar van registratie	Eerste helft 2016

1. Totaal aantal klachten

	Klacht van ingezetene			Klacht van niet- ingezetene over voorval in gemeente	Totaal
	Voorval in gemeente	Voorval in andere gemeente	Totaal		
Totaal	1	3	4	1	5

Tabel 1. Totaal aantal discriminatiemeldingen, Gemeente Woerden januari – juni 2016

2. Discriminatiegrond

	Klacht van ingezetene			Klacht van niet- ingezetene over voorval in gemeente	Totaal
	Voorval in gemeente	Voorval in andere gemeente	Totaal		
Antisemitisme					
Moslimdiscriminatie					
Godsdienst					
Ras		2	2		2
Nationaliteit					
Handicap/chronische ziekte					
Leeftijd				1	1
Seksuele gerichtheid		1	1		1
Geslacht					
Arbeidsduur					
Arbeidscontract vast/tijdelijk					
Burgerlijke staat					
Levensovertuiging					
Politieke gezindheid					
Overig (niet wettelijke) gronden	1		1		1
Onbekend					
Totaal	1	3	4	1	5

Tabel 2. Aantal klachten/meldingen Gemeente Woerden, naar grond, januari - juni 2016¹

¹ Het totale aantal in deze tabel kan afwijken van het totaal aantal klachten. Een klacht kan namelijk over discriminatie op meerdere gronden gaan, waardoor er verschillen ontstaan tussen de twee totalen.
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari - juni 2016

3. Maatschappelijk terrein

	Klacht van ingezetene			Klacht van niet- ingezetene over voorval in gemeente	Totaal
	Voorval in gemeente	Voorval in andere gemeente	Totaal		
Arbeidsmarkt				1	1
Buurt/wijk					
Collectieve voorziening	1		1		1
Commerciële dienstverlening					
Horeca/amusement		1	1		1
Huisvesting					
Media en reclame		1	1		1
Onderwijs					
Politie/OM/VD ²					
Privé-sfeer					
Publieke/politieke opinie		1	1		1
Sport/recreatie					
Openbare ruimte/ publieke domein					
Overig					
Onbekend/n.v.t.					
Totaal	1	3	4	1	5

Tabel 3. Aantal klachten/meldingen Gemeente Woerden, naar terrein, januari – juni 2016

² Onder de categorie 'Politie / OM / VD' valt ook Justitie.
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari – juni 2016

4. Aard

	Klacht van ingezetene			Klacht van niet- ingezetene over voorval in gemeente	Totaal
	Voorval in gemeente	Voorval in andere gemeente	Totaal		
Omstreden behandeling	1	2	3	1	4
Vijandige bejegening		1	1		1
Geweld					
Bedreiging					
Overig					
Onbekend/n.v.t.					
Totaal	1	3	4	1	5

Tabel 4. Aantal klachten/meldingen Gemeente Woerden, naar aard, januari - juni 2016³

5. Klachtbehandeling

	Klacht van ingezetene			Klacht van niet- ingezetene over voorval in gemeente	Totaal
	Voorval in gemeente	Voorval in andere gemeente	Totaal		
Registratie		1	1		1
Advies/informatie	1	1	2		2
Beïnvloeding beleid					
Bemiddeling				1	1
Bijstaan in procedures		1	1		1
Doorverwijzing					
Eigen onderzoek ADV					
Overig					
Totaal	1	3	4	1	5

Tabel 5. Aantal klachten/meldingen gemeente Woerden, naar klachtbehandeling, januari - juni 2016⁴

³ Het totale aantal geregistreerde meldingen naar aard voorval kan afwijken van het totaal aantal klachten omdat een klacht over meer dan één aard kan gaan

⁴ Per klacht kunnen meerdere wijzen van klachtbehandeling worden toegepast en geregistreerd. Daarbij kan de wijze van klachtbehandeling niet of niet volledig zijn ingevuld doordat de klachten nog lopende zijn ten tijde van de uitgave van deze rapportage. Om deze redenen kan het totaal afwijken van het totale aantal geregistreerde klachten.

6. Wijze van melden

	Klacht van ingezetene			Klacht van niet- ingezetene over vooral in gemeente	Totaal
	Voorval in gemeente	Voorval in andere gemeente	Totaal		
Telefonisch		1	1		1
www.art1middennederland.nl	1	1	2		2
www.discriminatie.nl					
E-mail				1	1
Schriftelijk					
Gemeentelijk loket					
Outreaching					
Discriminatie App					
Doorverwijzing derden		1	1		1
Behandeld door ander ADV					
Totaal	1	3	4	1	5

Tabel 6. Aantal klachten/meldingen Gemeente Woerden, naar wijze van melden, januari – juni 2016

2. Toelichting meldingen provincie Utrecht

Klachtbehandeling

Iedereen die zich gediscrimineerd of ongelijk behandeld voelt, of meent dat een ander dit overkomen is, kan daarvan melding maken bij Art.1 Midden Nederland (Art.1 MN). Melders kunnen van maandag tot en met vrijdag telefonisch contact opnemen met Art.1 MN. Ook kan er melding worden gedaan via de e-mail, via een klachtenformulier op art1mn.nl of via diverse andere websites zoals www.discriminatie.nl. De gezamenlijke antidiscrimatievoorzieningen (ADV's) in Nederland onderhouden een landelijk meldnummer voor discriminatie (0900 - 2 354 354). Mensen die naar dit nummer bellen worden automatisch doorverbonden met het ADV in de regio waarvandaan ze bellen. Art.1 MN werkt voor alle 26 gemeenten in de provincie Utrecht, dus bellers uit deze gemeenten worden automatisch doorverbonden met Art.1 MN.

De meeste meldingen komen via de website www.discriminatie.nl en telefonisch bij ons binnen.

Nadat er een nieuwe melding binnen is gekomen, maken wij allereerst een afspraak met de melder voor een intakegesprek. Dit kan op het kantoor van Art.1 MN in Utrecht of op locatie in de gemeente waar de cliënt woonachtig is. Tijdens het intakegesprek wordt er geluisterd naar de ervaring van de melder en wordt de situatie doorgenomen. De meest gangbare procedure die daarop volgt, is de hoor- en wederhoorprocedure. De wederpartij wordt in de gelegenheid gesteld te reageren op de melding. Naar aanleiding van het antwoord wordt vervolgens met de cliënt een vervolgtraject besproken. Dat kan bestaan uit een bemiddeling of het starten van diverse andere procedures, zoals ondersteuning bij een klacht politieoptreden of bijstand bij een aangifte. De consultants discriminatiezaken geven de voorkeur aan bemiddeling boven de juridische aanpak. De cliënt bepaalt echter welke weg er bewandeld wordt.

Meldingen van discriminatie worden bijgehouden in het landelijk registratieprogramma LBAnet. Dit is ingericht conform de voorschriften van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK). Er worden in dit systeem vier categorieën onderscheiden: de discriminatiegrond, het maatschappelijk terrein waarop de vermeende discriminatie of ongelijke behandeling heeft plaatsgevonden, de aard van de melding en de wijze van klachtbehandeling. Daarnaast houdt Art.1 MN bij op welke manier een melding is binnengekomen.

Toelichting op de rapportage

Zoals elk jaar probeert Art.1 MN voor u de rapportage te verbeteren. Zo is het leesgemak en de opmaak in de laatste jaren veranderd en duiden wij de cijfers steeds beter. Sinds

2014 hebben wij een verbeteringslag gemaakt, waarover we positieve reacties uit de provincie hebben ontvangen. Het BZK-cijferformat, zoals dat door gemeenten jaarlijks aangeleverd dient te worden aan het ministerie van BZK, is aangepast. Art.1 MN heeft in dit format de terminologie en volgorde in overeenstemming gebracht met het format zoals u dit in 2015 door het CBS aangeleverd heeft gekregen. Voor uw gemak ontvangt u dit format zowel in deze rapportage als separaat. De halfjaarrapportage is echter een extra dienst van Art.1 MN en hoeft u niet naar het ministerie van BZK door te sturen.

Jaarlijks merkt Art.1 MN dat landelijke issues impact hebben op de verklaringen van alle meldingen. In de eerste helft van 2016 vormde, net als eind 2015, de vluchtelingenstroom aanleiding voor een aantal meldingen. Daarnaast ontving Art.1 MN drie meldingen waarin (impliciet) werd verwezen naar publiek figuur Sylvana Simons en haar bekendmaking zich te verbinden aan de politieke partij DENK. Het is belangrijk dat burgers zich tot onze organisatie wenden om over landelijke issues hun ongenoegen kenbaar te maken. Maar bij een zoektocht naar verklaringen van cijfers uit de provincie Utrecht, vragen deze meldingen een overheersende aandacht en verdwijnen de andere meldingen naar de marges. Daarom besloot Art.1 MN reeds in 2014 de opbouw van de rapportage te wijzigen.

Vanaf 2014 wordt een splitsing gemaakt tussen meldingen van burgers die zich tot Art.1 MN wenden met een individuele klacht, meldingen over landelijke issues en incidenten die wij als organisatie in de samenleving waarnemen, ook wel de eigen bevindingen genoemd. Ook neemt Art.1 MN deel aan het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO). Over deze casussen uit het zaaksoverzicht wordt afzonderlijk gerapporteerd. Hetzelfde geldt voor zaken die behandeld worden door het Panel Deurbeleid Utrecht. Voorheen rapporteerde Art.1 MN over zaken uit de regio Utrecht die binnenkomen bij het College voor de Rechten van de Mens (het College). Omdat Art.1 MN geen actuele cijfers van het College ontvangt, rapporteren we alleen nog over zaken die we zelf ter oordeel bij het College brachten.

De toelichting in de volgende hoofdstukken heeft betrekking op de klachten en meldingen die bij Art.1 MN zijn binnengekomen, zonder de meldingen naar aanleiding van eigen bevindingen en de landelijke issues. In de voorgaande jaren werden de eigen bevindingen, en voor 2015 ook de landelijke issues van Art.1 MN, wel meegenomen in de cijfers. Het vergelijken van de cijfers uit eerdere jaren is door deze vorm van rapporteren lastiger. Toch kiest Art.1 MN voor deze manier. Wij zijn van mening dat lezers hierdoor beter zicht krijgen op wat er in de provincie Utrecht plaatsvindt op het gebied van ongelijke behandeling. Ook worden hiermee dubbelstellingen voorkomen. Het kan namelijk voorkomen dat melders zich tot meerdere organisaties wenden en iedere organisatie dit apart registreert.

2.1 Toelichting meldingen provincie Utrecht

In de eerste helft van 2016 zijn er 176 meldingen van discriminatie bij Art.1 MN geregistreerd.

Vergeleken met het aantal meldingen in de eerste helft van 2015 (178) is het aantal nagenoeg gelijk.

Zoals gezegd, is er een splitsing gemaakt tussen burgers die zich rechtstreeks tot Art.1 MN hebben gewend (176), incidenten die wij als organisatie in de samenleving hebben waargenomen (16) en landelijke onderwerpen (7). Ook zaken die behandeld worden door het Panel Deurbeleid Utrecht worden apart geregistreerd. In de eerste helft van 2016 zijn er geen meldingen bij het Panel Deurbeleid binnengekomen.

Registraties januari – juni 2016	
Art.1 MN, meldingen/klachten	176
Art.1 MN, eigen bevindingen ⁵	16
Politie, geregistreeerde discriminatie-incidenten (RDO)	14
Panel Deurbeleid Utrecht	0
Landelijke issues	7

Tabel 9. Totaal aantal registraties, januari – juni 2016

Art.1 MN neemt daarnaast deel aan het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO). Het RDO is een overleg tussen politie, het Openbaar Ministerie en het ADV over beleid en over individuele strafzaken met een discriminatoir aspect. Art.1 MN registreert de zaken afkomstig uit het RDO afzonderlijk. Verderop in de rapportage vindt u een toelichting over de registraties van het RDO.

Het is belangrijk nogmaals te benadrukken dat in de halfjaarrapportage 2016 de eigen bevindingen niet zijn meegenomen in de tabellen. Dat gebeurde bij de halfjaarrapportage 2015 wel. In opdracht van het ministerie van BZK worden deze cijfers echter niet langer gerapporteerd. Het is daarom mogelijk dat er sprake is van discrepantie tussen totaalcijfers. We vermelden ze hier wel omdat de eigen bevindingen van discriminatie, incidenten in de mate van het mogelijke, opgevolgd worden door onze klachtenconsulenten. In het kader van outreachend werken wordt dan op eigen initiatief ondersteuning aangeboden aan de gedupeerden.

⁵ Onder 'eigen bevindingen' valt screening van media, nieuwsberichten over discriminerende situaties of incidenten e.d.
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari – juni 2016

Geografisch

In totaal heeft Art.1 MN voor 2016 tot nu toe 176 ervaringen van discriminatie behandeld. Er wordt bijgehouden hoeveel inwoners uit een gemeente een melding van discriminatie doen en hoeveel meldingen er worden gedaan over incidenten die in een gemeente hebben plaatsgevonden.

In de eerste helft van 2016 deden inwoners van de gemeente Utrecht het vaakst een melding: 58 keer. Het is opvallend dat Amersfoort dit jaar niet op de tweede plek staat. Uit de cijfers lijkt het alsof in de eerste helft van 2016 de inwoners van de gemeente Veenendaal meer meldingen hebben gedaan (27). Dit is echter een vertekend beeld. Art.1 MN ontving van één melder uit Veenendaal achttien verschillende (edoch serieuze) meldingen die allen betrekking hadden op ongeoorloofde leeftijdseisen in vacatures. De melder stoort zich aan de leeftijdseisen en meldt de discriminatoire vacatures bij Art.1 MN. Halen we deze meldingen eruit, dan komt het totaal uit op 9 meldingen. Hierdoor volgt Amersfoort, met 17 meldingen, Utrecht alsnog op als gemeente waarvandaan de meeste discriminatie-ervaringen worden gemeld.

Als we kijken naar de inwonersaantallen van de gemeenten in de provincie, dan blijft het opmerkelijk dat de inwoners van Stichtse Vecht relatief weinig discriminatie-ervaringen melden (5) ten opzichte van bijvoorbeeld Nieuwegein (12) en Zeist (11). Er zijn in de eerste helft van 2016 nog geen meldingen ingediend door inwoners van Bunnik, Eemnes, Oudewater, Renswoude, Rhenen en Woudenberg.

De voorvallen die in de meldingen worden beschreven vinden voor het grootste deel plaats in Utrecht (67) en Amersfoort (18). Voor Veenendaal dient weer de kanttekening te worden gemaakt dat 7 van de 11 meldingen afkomstig zijn van één melder. Niet alle voorvallen

Gemeente	Melder	Voorval
Amersfoort	17	18
Baarn	3	2
Bunnik	0	0
Bunschoten	2	2
De Bilt	3	2
De Ronde Venen	2	1
Eemnes	0	0
Houten	1	2
IJsselstein	2	1
Leusden	2	2
Lopik	1	0
Montfoort	2	2
Nieuwegein	12	5
Oudewater	0	0
Renswoude	0	0
Rhenen	0	0
Soest	1	4
Stichtse Vecht	5	2
Utrecht	58	67
Utrechtse Heuvelrug	3	2
Veenendaal	27	11
Vianen	4	5
Wijk bij Duurstede	2	0
Woerden	3	2
Woudenberg	0	0
Zeist	11	9
Landelijk	0	8
Overig Buitenland	0	2
Overig Nederland	14	20
Onbekend	1	7
Totaal	176	176

Tabel 8. Aantal meldingen Art.1 MN, naar gemeente, januari - juni 2016

vonden plaats binnen de provincie (20). De landelijke afspraak tussen de antidiscriminatiebureaus is dat de woonplaats van de melder bepalend is door welke ADV de klacht wordt behandeld.

Discriminatiegrond

Discriminatiegrond	
Antisemitisme	6
Moslimdiscriminatie	9
Godsdienst	7
Ras	70
Nationaliteit	1
Handicap/ chronische ziekte	14
Leeftijd	41
Seksuele gerichtheid	7
Geslacht	9
Arbeidsduur	0
Arbeidscontract vast/tijdelijk	1
Burgerlijke staat	3
Levensovertuiging	0
Politieke gezindheid	0
Overig (niet wettelijke) gronden	14
Onbekend	6
Totaal	188

Tabel 9. Aantal meldingen Art.1 MN, naar grond, januari - juni 2016⁶

In de gelijkebehandelingswetgeving wordt discriminatie op basis van een aantal gronden verboden. Er mag onder andere niet gediscrimineerd worden op iemands afkomst, huidskleur, godsdienst, leeftijd, seksuele gerichtheid, geslacht of handicap/chronische ziekte. Landelijk is met alle antidiscriminatievoorzieningen afgesproken bij te houden op welke discriminatiegrond een melding wordt gemaakt. Net als in voorgaande jaren zijn in de eerste helft van 2016 de meeste registraties op de grond ras (70) gemaakt. Dat betekent 37% van het totaal. We zagen dat vanaf 2013 dat het percentage licht daalde. Sinds dit jaar is het aantal meldingen op ras procentueel gezien echter weer aan het stijgen. Volgens Art.1 MN is de oorzaak van deze stijging te verklaren met verschillende

redenen.

Discriminatie op grond van ras

Art.1 MN merkt dat discriminatie op basis van ras steeds vaker een onderwerp is dat wordt besproken in de media en de politiek. Het komt geregeld voor dat men openlijk discrimineert op social media en zelfs voor de camera. In diverse verslagleggingen van journalisten bij protesten tegen AZC's geven mensen hun ongezouten mening en uiten zij soms ook discriminatoire beledigingen.

Andersom komt het ook voor. Namelijk dat men ervaringen met discriminatie openbaart op social media. Zo kwam Sylvana Simons naar buiten met de racistische opmerkingen die zij ontving na haar bekendmaking zich aan te sluiten bij de politieke partij DENK. Rapper Typhoon zocht de social media op toen hij te maken kreeg met etnische profilering, omdat volgens de politie zijn dure auto niet 'matchte' met zijn profiel. Maar ook minder bekende mensen melden discriminatie op social media. Zo ontving Art.1 MN in de eerste helft van 2016 een melding van een jongen van Marokkaanse komaf die na een sollicitatie een

⁶ Het totale aantal in deze tabel kan afwijken van het totaal aantal klachten. Een klacht kan namelijk over discriminatie op meerdere gronden gaan, waardoor er verschillen ontstaan tussen de twee totalen.
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari - juni 2016

interne e-mail van het bedrijf ontving. In de e-mail stond dat 'hij zijn naam niet mee had'. Een stroom van afkeurende reacties volgde. Art.1 MN signaleert dat racisme steeds vaker publiekelijk wordt afgekeurd. Art.1 MN vermoedt dat door deze aandacht voor antiracisme, mensen hier sneller een melding van doen. Een andere oorzaak kan gelegen zijn in de preventieactiviteiten en projecten die Art.1 MN (samen met haar partners) uitvoert⁷. Art.1 MN is daardoor bekender geworden bij lokale migrantengroepen.

Leeftijdscriminatie

Het aantal meldingen over leeftijdscriminatie neemt toe, net als vorig jaar in dezelfde periode. Tussen januari en juni 2015 waren het 32 meldingen en tot nu toe in 2016, 41. Dit komt met name doordat oplettende burgers aan ons vacatures doorsturen met een ongeoorloofde leeftijdseis. In de meeste gevallen werd de vacaturetekst door de betreffende werkgevers aangepast, nadat wij ze op de hoogte stelden van de discriminerende eis.

Casus

De heer Atmadja vermoedde dat hij werd gediscrimineerd op grond van zijn leeftijd. Volgens het bemiddelingsbureau dat hem begeleidt naar werk paste hij niet in de bedrijfscultuur van de opdrachtgever: 'jong, energiek en dynamisch'. Op de schriftelijke vragen waarom Dhr. Atmadja niet in de bedrijfscultuur zou passen werd niet concreet geantwoord. Na de hoor-wederhoorprocedure deed Art.1 MN het verzoek om de situatie met elkaar te bespreken in een bemiddelingsgesprek. Tijdens dit gesprek werd door het bemiddelingsbureau benoemd dat zij wellicht te nauw hadden gekeken naar potentiële kandidaten. Daarvoor boden zij hun excuses aan. Er werd aangeboden Atmadja alsnog voor te stellen bij de opdrachtgever. Atmadja waardeerde dit gebaar en accepteerde de excuses. Beide partijen zijn tevreden over de afloop van de procedure.

*De namen in de casussen zijn gefingeerd.

Handicap/chronische ziekte

In 2015 was er een stijging te zien van het aantal meldingen op de grond handicap/chronische ziekte. In de eerste helft van 2016 zien wij het aantal weer dalen. In de halfjaarrapportage van 2014 werden hier 15 meldingen op geregistreerd, in 2015 22 meldingen en nu in 2016 14 meldingen. Art.1 MN heeft in 2015 contacten gelegd met belangenorganisaties voor mensen met een handicap/chronische ziekte. Wij zagen dat dit eind 2015 tot een stijging van het aantal meldingen leidde. Deze stijging heeft niet doorgezet in het eerste halfjaar van 2016. De stijging van het aantal meldingen op basis van handicap in 2015 had naar ons idee ook te maken met de onrust die er heerste rondom de decentralisatie van de AWBZ naar de WMO. Wij ontvingen in 2015 bijvoorbeeld klachten over het terugdraaien van ondersteuningsuren in het huishouden. Mensen met een

⁷ De preventieactiviteiten en projecten zijn te vinden in de activiteitenrapportage. Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari - juni 2016

bepanking voelden zich door de maatregel onevenredig hard geraakt en benadeeld vanwege hun beperking en wendden zich tot Art.1 MN. De decentralisatie is momenteel verder uitgekristalliseerd en professionele ondersteuning wordt onder andere door wijk- of buurtteams geboden of door het gemeentelijk WMO-loket. Ons vermoeden is dat er meer duidelijkheid is gekomen over bijvoorbeeld regelgeving voor mensen met een beperking, waardoor zij zich minder snel tot onze organisatie wendden.

Moslimdiscriminatie

Om beter inzicht te krijgen in discriminatie van moslims, wordt sinds 2014 deze discriminatiegrond apart geregistreerd. Meningingen zijn echter verdeeld over wat er exact onder moslimdiscriminatie valt. Een melder die zegt: "Ik mocht de discotheek niet in en volgens mij komt het omdat ik Marokkaan ben" wordt geregistreerd onder de grond ras, ook al kan dit ook een uiting van moslimdiscriminatie zijn. Art.1 MN registreert onder de grond moslimdiscriminatie meldingen waarin wordt verwezen naar (een uiting van) het islamitisch geloof. Er is in 2016 een kleine stijging in de totale cijfers te zien ten opzichte van de eerste helft van 2015. Respectievelijk 9 en 6 meldingen.

Niet-wettelijke gronden

Een relatief hoog aantal meldingen vond plaats op niet-wettelijke gronden. In september 2015 is er een landelijke campagne gelanceerd, genaamd: 'Zet een streep door discriminatie'. Omdat in de campagne artikel 1 van de Grondwet werd uitgelicht, met de zinsnede "...of welke grond dan ook", vermoeden we dat de campagne vooral meldingen opleverde op niet-wettelijke gronden. Een voorbeeld van een niet-wettelijke grond is als iemand wordt afgewezen voor een functie omdat diegene een piercing heeft. Het dragen van een piercing wordt niet wettelijk beschermd.

Maatschappelijk terrein

Het is interessant om te bekijken op welk maatschappelijk terrein er discriminatie wordt ervaren. Op de meeste terreinen kan je namelijk concreet beleid maken of met een doelgroepgerichte aanpak discriminatie voorkomen en bestrijden.

Arbeid

Zoals elk jaar wordt er het vaakst melding gedaan van ervaringen van discriminatie op het terrein van arbeid. In de eerste helft van 2016 was hierop geen uitzondering (69). Arbeidsmarktdiscriminatie is een *hot topic*. Art.1 MN besteedt er veel aandacht aan. Zo wordt de in 2015 ontwikkelde webtool voor werkgevers nog altijd actief gepromoot

(www.diverstalentwerkt.nl) en zijn er verschillende trainingen verzorgd op dit thema.

Op 21 maart, de internationale dag tegen (rassen)discriminatie, organiseerde Art.1 MN een goed bezochte jongerenbijeenkomst om discriminatie op de stage- en arbeidsmarkt tegen te gaan (zie activiteitenrapportage). Steeds vaker ontvangt Art.1 MN info- en adviesverzoeken van derden hoe zij met een bepaalde situatie op de arbeidsmarkt om dienen te gaan.

Maatschappelijk terrein	
Arbeid	69
Buurt/Wijk	12
Collectieve voorzieningen	8
Commerciële dienstverlening	24
Horeca/amusement	6
Huisvesting	6
Media en reclame	9
Onderwijs	16
Politie/OM/Vreemdelingendienst	6
Privésfeer	1
Publieke/politieke opinie	1
Sport/recreatie	6
Openbare ruimte/publiek domein	11
Overig	1
Onbekend/n.v.t.	0
Totaal	176

Tabel 10. Aantal meldingen Art.1 MN, naar terrein, januari - juni 2016⁸

Casus

Art.1 MN werd gewezen op een vacature voor de functie netmanager van een televisieomroep. In de vacature werd de voorkeur gegeven aan een vrouwelijke kandidaat en/of een kandidaat met niet-westerse achtergrond. De omroep wilde dat haar personeelsbestand zoveel mogelijk een afspiegeling van de beroepsbevolking zou zijn. De melder voelde zich als Nederlandse man benadeeld. Art.1 MN heeft de melder geïnformeerd dat er mogelijk sprake is van onderscheid dat door de wet is toegestaan, namelijk voorkeursbeleid. Echter wil een organisatie voorkeursbeleid voeren, dan moet dat aan strikte voorwaarden voldoen. Art.1 MN heeft de omroep bevestigd op deze voorwaarden. Het antwoord van de omroep was dat zij geen voorkeursbeleid wilde voeren, maar dat de tekst vanuit een oude vacature in de huidige vacature terecht was gekomen. De omroep heeft op verzoek van Art.1 MN het voorkeursbeleid verwijderd.

*De namen in de casussen zijn gefingeerd.

⁸ Het totale aantal in tabel 5 kan afwijken van het totaal aantal klachten. Een klacht kan namelijk over discriminatie op meerdere gronden gaan. Een melding gaat nooit over meer dan één terrein. Zo'n verschil is in tabel 4 dus niet mogelijk. Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari - juni 2016

Collectieve voorzieningen

Op het terrein van collectieve voorzieningen zien we een forse daling. Steeg het aantal meldingen van 17 meldingen in 2014 naar 28 in 2015, zijn er in 2016 tot nu toe 8 meldingen gemaakt op dit terrein. Een verklaring kan zijn dat de eerder genoemde decentralisatie meer vorm heeft gekregen en men beter de weg weet te vinden naar o.a. de buurtteams en wijkteams voor ondersteuning bij problemen.

Openbare ruimte/horeca

Bij de terreinen openbare ruimte en horeca zien wij een procentuele verdubbeling van het aantal meldingen ten opzichte van het eerste halfjaar in 2015 terwijl er niet gemeld wordt bij het Panel Deurbeleid, dat we in 2015 flink gepromoot hebben. Ook het aantal meldingen op het terrein onderwijs stijgt licht ten opzichte van 2015. In 2015 werden 10 meldingen op dit terrein gemeld, in 2016 waren dit er 16. Art.1 MN voert een project uit om ouders te stimuleren deel te nemen aan de medezeggenschapsraden en/of ouderraad op de scholen van hun kinderen. Op die manier probeert Art.1 MN, samen met haar partners, ouders meer betrokken te laten zijn bij de schoolprestaties van hun kinderen. Een bijkomend effect is dat er hierdoor gewerkt wordt aan het creëren van gelijke kansen. Voor meer informatie over het project verwijzen wij u door naar de activiteitenrapportage.

Casus

Een melder en zijn vriend zijn in een gemeente buiten de provincie Utrecht mishandeld, omdat zij homo zijn. De vriend van de melder hield hier hersenletsel aan over. De dader is strafrechtelijk vervolgd en veroordeeld. De melder vertelde dat de dader, ondanks bewezen was dat de seksuele geaardheid de reden was voor de mishandeling, hij wel strafvermindering kreeg omdat hij berouw had getoond. Hiermee kon de melder zich moeilijk verenigen. De melder heeft zich tot Art.1 MN gewend, omdat hij tijdens een bijeenkomst hoorde dat het van belang is dat discriminatie inzichtelijk gemaakt moet worden, maar dat mensen bijna nooit een discriminatie-ervaring melden. Als er niet wordt gemeld, wordt het probleem ook niet inzichtelijk. Vandaar dat de melder wilde dat zijn ervaring werd geregistreerd.

*De namen in de casussen zijn gefingeerd.

Grond versus terrein

Bij de meeste terreinen is ras de grond waarop het vaakst wordt gemeld. Echter wordt op het terrein van arbeid vooral discriminatie ervaren op grond van leeftijd (35). Dit kan gaan om de eerder benoemde ongeoorloofde leeftijdseisen in vacatures. Opvallend is de daling van het aantal meldingen op de grond geslacht op het terrein arbeid (4). In de eerste helft van 2015 waren dit er nog 13. Begin juni heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een campagne gelanceerd om werkgevers bewust te maken van discriminatie en vooroordelen. Art.1 MN is benieuwd of de campagne ook effect gaat hebben op het aantal meldingen.

Een opvallende stijging is te zien bij de registraties van ras op het terrein onderwijs. In 2015 werd in de eerste helft van het jaar nog maar 1 melding gedaan, in 2016 zijn dit er al 9. Hoogstwaarschijnlijk speelt ons onderwijsproject een grote rol in de stijging van het aantal meldingen.

Discriminatiegrond															Totaal		
Maatschappelijk terrein	Antisemitisme	Moslimdiscriminatie	Godsdienst	Ras	Nationaliteit	Handicap	Leeftijd	Seksuele Gerichtheid	Geslacht	Arbeidsduur	Arbeidscontract	Burgerlijke Staat	Levensovertuiging	Politieke gezindheid	Niet-wettelijk	Onbekend	
Arbeidsmarkt	1	4	5	18		3	35		4						3	1	74
Buurt/wijk				7			1					1			1	2	12
Collectieve voorz.				2		2	1								2	1	8
Commerc. dienstv.	2	1		11		3	4		3			1			1		26
Horeca/amusement				4				1							1		7
Huisvesting				2		1					1	1			1		6
Media en reclame	2			4	1			3	1								10
Onderwijs		2	2	9		2			1						1	1	18
Politie/OM/VD				3											3		6
Privésfeer				1													1
Publ./politieke opinie				1													1
Sport en recreatie	1			1		3									1		6
Openbare ruimte		1		6				3								1	11
Overig		1		1													2
Onbekend/n.v.t.																	0
Totaal	6	9	7	70	1	14	41	7	9	0	1	3	0	0	14	6	188

Tabel 11. Aantal klachten/meldingen Art.1 MN, naar grond en terrein, januari - juni 2016

Aard van de discriminatie

Art.1 MN registreert de aard van de meldingen. Hebben wij bijvoorbeeld te maken met een belediging, dan wordt dit geregistreerd onder de noemer 'vijandige bejegening'. Wordt iemand door een maatregel nadelig getroffen of zelfs uitgesloten, dan wordt het incident geregistreerd onder de noemer 'omstreden behandeling'⁹.

De meeste meldingen worden geregistreerd als een omstreden behandeling (133). Voorbeelden zijn: afgewezen worden voor een stageplek vanwege het dragen van een hoofddoek of iemand die vanwege een lichamelijke beperking geen toegang heeft tot het openbaar vervoer. Er zijn 51 meldingen geregistreerd als vijandige bejegening. Hieronder vallen naast belediging ook uitschelden en bekladdingen. De ernstigere vormen van discriminatie zijn bedreiging en geweld. Dit wordt bij Art.1 MN slechts minimaal gemeld. Meestal gaan burgers dan rechtstreeks naar de politie.

Zoals gezegd komen ieder jaar de meeste meldingen binnen op omstreden behandeling. Hiervoor zijn meerdere verklaringen:

- Melders weten vaak niet wat hun mogelijkheden zijn wanneer zij ongelijk worden behandeld. Als men hierover informatie zoekt, is Art.1 MN makkelijk te vinden als instantie die informatie en hulp biedt.
- Voorvallen van omstreden behandeling blijven relatief vaker in vermoedens hangen; in dat geval betreft het een vermoeden of gevoel van discriminatie. Ook als een voorval lastig te bewijzen is of juridisch niet als discriminatie wordt gezien, is het voor melders prettig om in ieder geval een melding te kunnen doen bij een antidiscrimatievoorziening.
- Men zoekt bij ernstige vormen van discriminatie (uitschelden, bedreiging of geweld), eerder de politie op dan Art.1 MN, omdat dergelijke voorvallen als heftiger worden ervaren.

Aard	
Omstreden behandeling	133
Vijandige bejegening	51
Geweld	2
Bedreiging	2
Onbekend	1
Totaal	189

Tabel 12. Aantal meldingen Art.1 MN, naar aard, januari - juni 2016⁹

⁹ Het totale aantal geregistreerde meldingen naar aard voorval kan afwijken van het totaal aantal klachten omdat een klacht over meer dan één aard kan gaan.

¹⁰ Nadere uitleg van deze begrippen vindt u in Bijlage 1: Begrippenlijst Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari - juni 2016

Grond versus aard

Grond	Aard														Totaal		
	Antisemitisme	Moslimdiscriminatie	Godsdienst	Ras	Nationaliteit	Handicap	Leeftijd	Seksuele gerichtheid	Geslacht	Arbeidsduur	Arbeidscontract	Burgerlijke staat	Levensovertuiging	Politieke gezindheid	Niet-wettelijk	Onbekend	
Omstreden behandeling	1	7	7	44	1	13	41	2	8		1	3			12	3	143
Vijandige bejegening	5	5		35		2		4	1						2	2	56
Geweld	1			1				1									3
Bedreiging				1											1		2
Onbekend/ n.v.t																1	1
Totaal	7	12	7	81	1	15	41	7	9	0	1	3	0	0	15	6	205

Tabel 13. Aantal klachten/meldingen Art.1 MN, naar grond en aard, januari - juni 2016

Bijna alle discriminatiegronden laten vaker de aard omstreden behandeling zien. Bij de gronden ras en moslimdiscriminatie ligt de aard omstreden behandeling en vijandige bejegening dicht bij elkaar. Zoals in de voorgaande rapportages ook werd gezien, is dit bij de gronden antisemitisme en seksuele gerichtheid niet het geval. Hierbij gaat het vaker om vijandige bejegening en geweld. De mensen die discriminatie ervaren vanwege hun leeftijd, hadden in de eerste helft van 2016 allen te maken met een omstreden behandeling, wat in de meeste gevallen uitsluiting op de arbeidsmarkt betekent. Ook op de gronden geslacht en niet-wettelijke gronden wordt significant meer omstreden behandeling geregistreerd dan vijandige bejegening.

Klachtbehandeling

Van elk dossier wordt bijgehouden hoe de melding is afgehandeld. De wijze van klachtbehandeling is nog niet volledig, omdat een aantal klachten nog in behandeling zijn ten tijde van de uitgave van deze halfjaarrapportage. Om die reden wijkt dit totaal af van het totale aantal geregistreerde klachten.

Bij het behandelen van een melding wordt er samen met de melder gekeken naar welke acties wenselijk én haalbaar zijn. Dit hangt sterk af van het type klacht en de wensen en verwachtingen van de

Klachtbehandeling	
Registratie	46
Advies / informatie	47
Beïnvloeding beleid	8
Bemiddeling	35
Bijstaan in procedures	4
Doorverwijzing	9
Eigen onderzoek ADV	0
Overig	0
Totaal	149

Tabel 14. Aantal meldingen Art.1 MN, naar behandeling, januari - juni 2016

melder. In 32% van de gevallen is informatie of advies verstrekt, bijvoorbeeld over wetgeving of hoe de melder zelf de situatie kan oplossen.

Bij 31% van de gevallen is de melding alleen ter registratie opgenomen. Mensen willen bijvoorbeeld het incident alleen melden en vinden het niet nodig dat er verdere actie ondernomen wordt. Het kan echter ook zijn dat de melder onjuiste gegevens heeft achtergelaten en/of dat we geen contact met de melder kunnen krijgen.

Bij iets meer dan één op de vijf meldingen is er bemiddeld. Sinds 2014 zien we een stijgende lijn in ervaren discriminatie die feitelijk onderbouwd kan worden. Meldingen worden concreter en kunnen beter aangepakt worden. De verandering kunnen wij niet goed verklaren. Het kan zijn dat mensen ons beter weten te vinden en/of weten wat wij voor ze kunnen betekenen. Het vertrouwen in Art.1 MN kan gegroeid zijn. Het kan echter ook zijn, dat door de verharding van de maatschappij, er steeds openlijker wordt gediscrimineerd. Ook kiest Art.1 MN zelf vaker voor bemiddeling als aanpak van klachtbehandeling. In de gevallen waar er geen sprake is van juridische discriminatie wordt onderzocht of deze wijze van klachtbehandeling toch ingezet kan worden. De melder ervaart de discriminatie namelijk wel. De andere partij heeft er tevens baat bij om op de hoogte te zijn van de discriminatie-ervaring om bijvoorbeeld de relatie en het vertrouwen in de organisatie goed te houden.

Als een melder wordt bijgestaan in een procedure, vertegenwoordigt de discriminatieconsulent de cliënt bijvoorbeeld in een procedure bij het College voor de Rechten van de Mens¹¹ of is de melder ondersteund bij een klacht politieoptreden¹². Opvallend is dat in onze regio veel minder klachten zijn over politie optreden dan in andere ADV-regio's. Ook bij interne klachtenprocedures bieden de consulenten hulp.

Als een melding niet aansluit op de dienstverlening van Art.1 MN, wordt de melder zo goed mogelijk doorverwezen. Indien mogelijk en gewenst, neemt Art.1 MN contact op met de instantie waarvan de consulent vermoedt dat die de melder wel verder kan helpen.

¹¹ Het College voor de Rechten van de Mens oordeelt of er onderscheid wordt gemaakt in individuele gelijkebehandelingskwesties op basis van de gelijkebehandelingswetgeving.

¹² In een klacht politie optreden staat het gedrag van de politie centraal. De melder ervaart het gedrag als discriminatoir en wil de politie hier op wijzen. De intentie van de procedure is om tot elkaar te komen en dat de politie leert van haar fouten. Het komt voor dat partijen verschillende visies hebben op het gebeuren. Als een melder het wenst, staat daarna de weg open om de Nationale Ombudsman te vragen om een oordeel of de politie juist heeft gehandeld.
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari – juni 2016

Wijze van melden

De meeste meldingen komen telefonisch (44) binnen. Tellen we de digitale meldingen bij elkaar op, dan blijkt dit de meest voorkomende meldingswijze (93 meldingen). Dankzij www.discriminatie.nl komt een groot aantal melders uit de provincie Utrecht die wellicht niet bekend zijn met Art.1 MN, alsnog bij ons terecht.

In 22 gevallen is de melder door een andere organisatie doorverwezen. Dit gebeurt vaak door een ander antidiscrimatiebureau, maar ook door bijvoorbeeld COC Midden-Nederland, de Sociaal Raadslieden of het Juridisch Loket.

Wijze van melden	
Telefonisch	44
www.art1middennederland.nl	16
www.discriminatie.nl	35
E-mail	42
Schriftelijk / fax	0
Doorverwijzing	22
Gemeentelijk loket	7
Discriminatie app	0
Behandeld door ander ADV	9
Outreaching	1
Totaal	176

Tabel 15. Aantal meldingen Art.1 MN, naar wijze van melden, januari - juni 2016

Vanaf 2009 is het wettelijk geregeld dat iedere burger de mogelijkheid moet hebben om op een laagdrempelige manier discriminatie te melden in de eigen gemeente. Art.1 MN heeft met de gemeenten in de provincie Utrecht de mogelijkheid gecreëerd dat burgers in hun eigen gemeente discriminatie kunnen melden bij een gemeentelijk loket. Net als in andere jaren merken wij dat er nauwelijks van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt. De gemeentelijke loketten spelen wel een belangrijke rol voor de gesprekken met de cliënten. Een melder kan ervoor kiezen om een intakegesprek bij het gemeenteloket in de eigen gemeente te houden.

Herkomst melder

Voorheen werd door de klachtenconsulenten van Art.1 MN, indien relevant, de afkomst van melders gevraagd. Dit betrof dan enkel meldingen op de grond ras. Het ministerie van BZK vraagt niet om deze gegevens, maar Art.1 MN was van mening dat dit meer inzicht bood in discriminatie op deze grond. Na een bijeenkomst over privacywetgeving is bij ons duidelijk geworden dat dit bijzondere persoonsgegevens zijn, waar voorzichtig mee moet worden omgegaan. Organisaties mogen niet meer persoonsgegevens verzamelen dan strikt noodzakelijk is voor hun doel. Daarom wordt er vanaf de jaarrapportage 2015 niet meer gerapporteerd over de afkomst van melders.

Tot slot

Wij willen benadrukken dat de registraties meldingen van *vermeende* discriminatie betreffen. Het gaat om voorvallen die door de melder als discriminatoir ervaren worden. De cijfers geven dus nadrukkelijk niet het aantal bewezen voorvallen van discriminatie weer. Art.1 MN gaat bij de behandeling van de klachten uit van de beleving van de melder. Door de bemiddelende rol van Art.1 MN, worden vaak oplossingen bereikt zonder dat er feitelijk is vastgesteld dat er ook daadwerkelijk sprake was van discriminatie. De meldingen die wij ontvangen zijn niet de werkelijke weergave van alle discriminatie-ervaringen. Zoals

uit onderzoeken¹³ blijkt is er sprake van een onderrapportage. Er wordt verwacht dat slechts één op de tien mensen die discriminatie ervaart, een melding doet.

2.2 Eigen bevindingen

De eigen bevindingen zijn zeer divers van aard. Een dergelijke registratie kan een vacature zijn waarin een leeftijdseis of een ongeoorloofde eis over godsdienst is opgenomen. Art.1 MN registreert ook berichten uit de media waar een discriminatie-aspect bij aanwezig is.

In de eerste helft van 2016 zijn zestien registraties op eigen bevindingen gedaan. In negen gevallen betroffen dit registraties die te maken hadden met de komst van vluchtelingen. Er zijn diverse raadsinformatiebijeenkomsten georganiseerd over de komst van een AZC. In een aantal gemeenten in de provincie vond er tijdens zo'n avond een demonstratie tegen vluchtelingen plaats. Daarbij werden zowel mondeling als in geschrift of afbeeldingen beledigende uitingen gedaan. Art.1 MN heeft hier notie van genomen en is in contact getreden met de politie over de strafbaarheid van de beledigingen. Er zijn door burgers enkele aangiftes gedaan die momenteel nog in behandeling zijn.

Omdat over het algemeen de personen anoniem zijn, kan Art.1 MN niet altijd actie ondernemen bij eigen bevindingen. Dit was anders bij twee incidenten rondom moskeeën. Bij de Turkse Hakyolmoskee in Mijdrecht werd in januari een varkenskop gevonden. Art.1 MN was eind 2015 bij de moskee op bezoek voor een voorlichting. Vanwege die voorlichting waren de lijntjes kort en is meteen na het lezen van het bericht in de krant onze dienstverlening aangeboden. Dit werd op prijs gesteld, maar er is geen gebruik van gemaakt.

De AlFitrah Moskee in Utrecht Overvecht ontving in februari een dreigbrief met daarop een nazi-Duitsland adelaar en een hakenkruisen met de tekst: 'Binnenkort hoog bezoek!! Varkens. Anti-islam. Islam is een valse en duivelse religie'. De moskee in Overvecht was een van de moskeeën in Nederland die een dergelijke brief ontvingen. Art.1 MN heeft hierop actie ondernomen door persoonlijk alle moskeeën in de regio Utrecht te bezoeken om te inventariseren of daar ook dergelijke of andere discriminatoire uitingen zijn waargenomen. De bezoeken hebben niet geleid tot meer registraties of nadere acties.

2.3 Landelijke onderwerpen

Gedurende het jaar zijn er geregeld landelijke onderwerpen die ook burgers uit de provincie Utrecht er toe zetten om melding te doen bij Art.1 MN. In de eerste helft van 2016 zijn er zeven meldingen gedaan over landelijke onderwerpen.

Drie meldingen hadden betrekking op de komst van vluchtelingen. Een melding ging over een spandoek met daarop een negatieve uiting over vluchtelingen. Een tweede melding

¹³ Bron: Ervaren discriminatie in Nederland, Sociaal Cultureel Planbureau (2014).
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari – juni 2016

ging over negatieve uitingen over vluchtelingen op het internet. De laatste betrof een melding van een persoon die zich afvroeg waarom vluchtelingen niet hoeven te werken en hij wel.

Drie meldingen hadden (indirect) betrekking op de media-aandacht rond Sylvana Simons. De strekking van de meldingen was bij allen negatief ten opzichte van Sylvana Simons. Zo vond één melder dat zij geen podium mocht hebben in de campagne van het ministerie van BZK: 'Zet een streep door discriminatie'. Een andere melder stoorde zich eraan dat de aangiftes van Simons direct opgepakt werden door de politie, terwijl andere aangiftes op de plank blijven liggen. Een laatste melder vond dat Simons zelf discrimineert, maar was in de melding niet concreet waarom hij dat vond.

De laatste melding ging over de media-uitingen van een verzekeraar. De verzekeraar adverteert in haar media-uitingen dat de verzekering is bedoeld voor hogeropgeleiden. In de voorgaande jaren zijn hier bij Art.1 MN ook meldingen op ontvangen. Opleidingsniveau is echter geen grond die wordt beschermd in de gelijkebehandelingswetgeving. De melders worden hierover geïnformeerd.

Casus

Een melder vermoedde had dat er sprake was van discriminatie in één van de programma's van een jeugdzender; de uitzending van Space Dogs. In het programma worden straathonden opgepakt en vervoerd met sleewagens naar een kamp. Vervolgens worden zij allemaal in een douche gestopt. In het kamp zijn er grotere honden, die opmerkingen maken als: 'jullie zijn niks waard'. Naar de beleving van de melder is het vergelijkbaar met de gaskamers in de Tweede Wereldoorlog. Dit ervoer hij als discriminatie op grond van godsdienst dan wel antisemitisme. Een medewerker van de jeugdzender reageert op de brief van Art.1 MN: *"Ik snap de vergelijking die de melder aangeeft. Je ziet het vaker bij dramafilms, dat de hoofdrolspelers er uiteindelijk sterker uitkomen. Het gaat bij deze film om drie zwerfhonden die met een goederentrein worden vervoerd. Ik begrijp heel goed dat het een vervelend gevoel opwekt en ik snap de frequentie van het gevoel. Maar hier gaat het niet om discriminatie, omdat de honden er uiteindelijk beter uitkomen dan voorheen en dat zij een soort superhelden worden."*

Voor de melder was het van belang dat de jeugdzender het signaal serieus zou nemen. Omdat dit gebeurde, was de melder tevreden met de reactie en was voor hem de klacht afgedaan.

*De namen in de casussen zijn gefingeerd.

2.4 RDO

Zoals al eerder genoemd, is Art.1 MN naast politie en het OM deelnemer in het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO). Aan de hand van het zaaksoverzicht worden casussen besproken met een mogelijk strafrechtelijke component. Op het zaaksoverzicht van het RDO zijn halverwege 2016 veertien nieuwe zaken geregistreerd. Dit aantal is een ruime verdubbeling van het aantal in de eerste helft van 2015 (6). Dit betekent niet dat er meer aangiftes in de eerste helft van 2016 zijn gedaan. Volgens de politie was er in 2015 sprake van een achterstand bij het invoeren van zaken in het registratiesysteem. In de eerste helft van 2016 is een inhaalslag gemaakt. Vanaf 1 januari 2016 is het RDO heringericht. Het overleg vindt nu plaats op niveau van het Korps Midden Nederland. Daarom sluiten ook onze collega's van Gooi en Vechtstreek en van Flevoland aan. Het overleg heeft ook een meer strategisch karakter gekregen en er worden trends en ontwikkelingen besproken. Zaaksoverleg vindt in de eigen regio plaats. Het RDO kwam in de eerste helft van 2016 twee keer bij elkaar.

2.5 College voor de Rechten van de Mens

In de eerste helft van 2016 heeft Art.1 MN drie zaken bij het College voorgelegd. Eén zaak betrof een verzoek op het terrein onderwijs en twee zaken op het terrein arbeid. In twee van de drie zaken werden de cliënten van Art.1 MN in het gelijk gesteld. Hieronder volgt een korte omschrijving van de zaken. Wilt u de meer over de zaak lezen, ga dan naar het oordeel op de site van het College, te vinden onder de voetnoten.

- Mevrouw Z. volgt een opleiding bij de Stichting voor Christelijk Hoger Beroepsonderwijs op Gereformeerde Grondslag. In het derde jaar moet zij stage lopen. Mevrouw Z. heeft een ongeneeslijke en progressieve hersenziekte. Tegen de tijd dat zij met de stage kan beginnen, wil het stagebedrijf niet meer verder met haar vanwege de manier waarop haar ziekte zich heeft ontwikkeld. Zij geven dit door aan de school, waarop de opleiding voor mevrouw Z. wordt beëindigd omdat zij deze niet af zou kunnen maken. De stage is een verplicht onderdeel van de studie. Mevrouw Z. vindt dat de school onvoldoende onderzoek heeft gedaan om te kijken of zij de opleiding niet toch af kon maken, bijvoorbeeld met een stage-vervangende opdracht.
Het College oordeelt dat, nu mevrouw Z. geen stage kan lopen, zij de opleiding inderdaad niet goed zou kunnen afmaken. De stage is een verplicht onderdeel van de opleiding. De opleiding heeft volgens het College genoeg gedaan om mevrouw Z. te helpen. Er is geen onderscheid gemaakt op grond van chronische ziekte of handicap.¹⁴
- Mevrouw Z. heeft gesolliciteerd naar een stageplek bij Philip Bilthoven B.V. Tijdens het sollicitatiegesprek wordt ze gevraagd of ze bereid is haar hoofddoek af te doen. Ze zegt dat ze dat niet wil. Daarna wordt ze afgewezen voor de stage. Ze maakt hiervan melding

¹⁴ Oordeel College: <https://mensenrechten.nl/publicaties/oordelen/2016-15/detail>
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari – juni 2016

bij Art.1 MN. Tijdens de hoor- wederhoor procedure maakt de wederpartij niet aannemelijk dat ze haar niet hebben afgewezen vanwege haar hoofddoek. Tevens komt tijdens de procedure naar voren dat bij de sollicitatie haar Marokkaanse afkomst is benoemd. Omdat er tijdens de procedure van Art.1 MN geen bevredigende antwoorden zijn gekomen voor de afwijzing, besluit mevrouw Z. de zaak voor te leggen aan het College.

Het College oordeelt dat er onderscheid is gemaakt op grond van haar godsdienst en geslacht door mevrouw Z. af te wijzen voor de stageplek. Er is volgens het College geen onderscheid gemaakt op grond van ras, omdat haar afkomst slechts is benoemd.¹⁵

- Meneer S. is afgewezen voor een functie om als zelfstandige bezorger bij Speedtransport aan de slag te gaan. Volgens meneer S. is zijn Marokkaanse afkomst als reden benoemd dat hij niet in aanmerking komt om voor Speedtransport te werken. Het College oordeelt dat er onderscheid is gemaakt op grond ras door meneer S. af te wijzen als bezorger¹⁶.

2.6 Panel Deurbeleid Utrecht

Bij het Panel Deurbeleid Utrecht zijn in de eerste helft van 2016 geen meldingen binnen gekomen over onterechte weigeringen in de horeca. Wel hebben wij als Art.1 MN diverse (7) meldingen van discriminatie in de horeca ontvangen.

Casus

Een man ervaart op zijn werk discriminatie door twee collega's. Ze treiteren hem continu op basis van zijn donkere huidskleur en uiten discriminatoire beledigingen. De man gaat naar de politie om aangifte te doen van discriminatie. De politie zegt dat dit mogelijk is, maar stelt voor dat de man eerst naar Art.1 MN gaat voor advies. Hiermee stemt de man in. Met de consultant discriminatiezaken wordt het besproken en er wordt uitgelegd dat er zowel civiel- als strafrechtelijke acties mogelijk zijn. De man kiest voor het laatste, wat inhoudt dat er toch aangifte bij de politie gedaan moet worden. Art.1 MN gaat met de man mee naar de politie en heeft vooraf al een stuk opgesteld met onder andere het chronologische verslag van gebeurtenissen op het werk en de mogelijk vervolgbare strafrechtartikelen. Dit helpt de politie om snel maar toch volledig de aangifte op te nemen. Het onderzoek loopt nog. De politie en Art.1 MN zijn erg tevreden over de onderlinge samenwerking in deze casus. Art.1 MN heeft de melder kunnen informeren en adviseren over de verschillende mogelijkheden om zijn klacht op te pakken en de politie heeft haar werkzaamheden snel en volledig kunnen uitvoeren. Art.1 MN hoopt dat deze wijze van samenwerking met de politie wordt voortgezet.

*De namen in de casussen zijn gefingeerd.

¹⁵ Oordeel College: <https://mensenrechten.nl/publicaties/oordelen/2016-61/detail>

¹⁶ Oordeel College: <https://mensenrechten.nl/publicaties/oordelen/2016-80>

3. Conclusie

Het aantal meldingen is in de eerste helft van 2016 nagenoeg gelijk als in de eerste helft van 2015. Art.1 MN merkt dat de landelijke campagne: 'Zet een streep door discriminatie', van het ministerie van BZK, niet heeft geleid tot meer meldingen. Wij merken daarbij op dat de campagne geen activerend karakter heeft om mensen melding te laten doen van discriminatie-ervaringen. De media-aandacht rondom racisme lijkt wél te leiden tot meer meldingen. Tevens dragen de activiteiten van Art.1 MN, zoals het onderwijsproject 'Onderwijs, burgerschap en empowerment' en de activiteiten om discriminatie op de arbeidsmarkt terug te dringen, bij aan de stijging van het aantal meldingen op ras. Wij zagen dat het aantal meldingen op basis van ras op het terrein onderwijs van één melding in de eerste helft van 2015 steeg naar negen meldingen in de eerste helft van 2016. Het is volgens Art.1 MN dan ook noodzaak om in te blijven zetten op preventieactiviteiten. Opvallend is de daling van het aantal meldingen op het terrein collectieve voorzieningen. Zagen wij in 2015 dat het aantal meldingen op dit terrein nog significant steeg, zijn er in de eerste helft van 2016 slechts 8 meldingen van discriminatie-ervaringen op dit terrein gedaan. Het vermoeden bestaat dat, doordat de decentralisatie naar de WMO in een rustiger vaarwater is gekomen, mensen sneller de weg weten te vinden naar organisaties die passende ondersteuning bieden, zoals een buurtteam. Hierdoor wendden zij zich minder snel tot Art.1 MN.

Art.1 MN ervaart het als positief dat de aandacht voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie momenteel groot is. Daar staat tegenover dat wij ons zorgen maken om het feit dat discriminatie in 2016 nog steeds aan de orde van de dag is. Zoals ook in de rapportage van 2015 is benoemd, uit discriminatie zich steeds openlijker. Voornamelijk op social media komt dit tot uiting, maar ook bijvoorbeeld bij demonstraties die gericht zijn tegen de komst van een AZC.

Gezien de wereldwijde, maar ook landelijke, spanningen tussen bevolkingsgroepen pleit Art.1 MN ervoor juist nú de verbinding met elkaar te zoeken.

'We komen dan misschien van verschillende schepen, maar nu bevinden we ons in dezelfde boot.'
(Martin Luther King)

Wij hebben elkaar op dit moment hard nodig om discriminatie tegen te gaan en te streven naar gelijke kansen.

Gelukkig zijn wij tot op heden in de mogelijkheid hieraan bij te dragen, omdat enkele gemeenten in de provincie Utrecht ons daarvoor de middelen ter beschikking stellen. Wij doen een beroep op de gemeenten die geen middelen beschikbaar stellen er voor te zorgen dat de situatie rondom discriminatie en spanningen tussen groepen in de gemeente

wordt gemonitord. Als uit de gemeentelijke rapportage van Art.1 MN blijkt dat er geen incidenten zijn gemeld, betekent dat niet dat discriminatie in de gemeente niet voorkomt. Een vroege signalering kan erger voorkomen, want het gezegde luidt: voorkomen is beter dan genezen. Als u daarbij ondersteuning van Art.1 MN kunt gebruiken, vernemen wij dat graag.

Bijlage 1: Uitleg begrippen

Discriminatiegronden

Ras

Het begrip ras moet volgens de definitie in het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (IVUR) en vaste jurisprudentie van de Hoge Raad ruim worden uitgelegd en omvat ook: huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming. Maar fysieke, etnische, geografische, culturele, historische kenmerken kunnen er ook toe leiden dat er sprake is van discriminatie op grond van ras. Een groep die zich in culturele zin al generaties onderscheidt, kan als ras in juridische zin aangemerkt worden, bijvoorbeeld woonwagenbewoners (CGB 2007-109). Dit betekent overigens niet dat het begrip eindeloos opgerekt kan worden. Zo valt 'Amsterdammer' niet onder ras (CGB 2006-18).

Antisemitisme

Antisemitisme werd in het verleden door antidiscriminatiebureaus als aparte discriminatiegrond geregistreerd. Volgens de wet (zowel strafrecht als civiel recht) is antisemitisme echter geen aparte discriminatiegrond. Antisemitisme is, kort gezegd, discriminatie van Joden op grond van hun ras en/of hun godsdienst. Momenteel wordt antisemitisme als discriminatie op grond van ras geregistreerd, tenzij de uiting of het handelen specifiek gericht is tegen Joden als groep mensen met het Jodendom als gemeenschappelijke godsdienst.

Nationaliteit

Klachten op grond van nationaliteit hebben vaak betrekking op het niet, of onder minder gunstige voorwaarden, aanbieden van goederen en diensten aan personen die niet beschikken over de Nederlandse nationaliteit en/of die in het bezit zijn van een tijdelijke verblijfsvergunning.

Voorbeeld: aanbieders van mobiele telefonie en financiële diensten staan in de acceptatievoorwaarden onderscheid op grond van nationaliteit toe, terwijl dit volgens de wetgeving verboden is.

Handicap of chronische ziekte

Klachten worden geregistreerd als discriminatie op grond van handicap of chronische ziekte wanneer het onderscheid gebaseerd is op de (veronderstelde) lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap of chronische ziekte van het slachtoffer. De wet geeft geen definitie of opsomming van chronische ziekten. Dit wordt per geval getoetst door de rechter of het CRM. De Wet Gelijke Behandeling op grond van handicap of

chronische ziekte (WGB h/cz) verbiedt het maken van onderscheid bij arbeid, het vrije beroep en beroepsonderwijs. In 2009 is de wet uitgebreid met wonen en het primair en voortgezet onderwijs en in 2012 met het openbaar vervoer.

Leeftijd

De leeftijdswet heeft alleen betrekking op onderscheid bij de arbeid, het vrije beroep en het beroepsonderwijs. Direct onderscheid op leeftijd is verboden (bijvoorbeeld door in een vacature te vragen naar een verkoper tussen de 18 en 24 jaar). Ook indirect onderscheid kan verboden zijn (bijvoorbeeld door in een vacature te vragen naar studenten. Hierdoor worden ouderen ontmoedigd te reageren).

In de praktijk gaat een deel van de klachten over leeftijdsdiscriminatie over commerciële dienstverlening en collectieve voorzieningen. Bijvoorbeeld regels van de overheid waar leeftijdsgrenzen worden gehanteerd of uitsluiting van diensten op grond van leeftijd, zoals verzekeringen of financiële producten. Deze klachten vallen buiten de reikwijdte van de (huidige) wetgeving.

Seksuele gerichtheid

Discriminatie op grond van (veronderstelde) homo- of heteroseksuele gerichtheid van het slachtoffer. Bisexualiteit valt hier ook onder. Transgender valt onder de categorie geslacht, ondanks dat deze groep in beleid vaak samenvalt met de homo- en biseksuelen (LHBT). Bij klachten gaat het vaak om incidenten, veelal in openbare ruimte of de woonomgeving, gericht tegen personen met een homoseksuele gerichtheid. Bij deze incidenten is vaker sprake van geweld dan bij klachten over discriminatie op andere gronden.

Geslacht

Bij de discriminatiegrond geslacht gaat het veelal om vrouwen die ongelijk worden behandeld ten opzichte van mannen. Dit komt vooral voor bij arbeid. Bijvoorbeeld bij arbeidsvoorwaarden, salaris, promotie of doorstroom en benadeling op grond van zwangerschap. Het kan echter ook gaan om mannen die nadelig worden behandeld ten opzichte van vrouwen. Ook discriminatieklachten van transgenders vallen eveneens onder de discriminatiegrond geslacht.

Arbeidsduur

Verboden onderscheid op grond van arbeidsduur, heeft betrekking op het nadelig behandelen van personen met een parttime baan ten opzichte van personen met een fulltime baan.

Arbeidscontract

Onderscheid op grond vast of tijdelijk contract heeft veelal betrekking op het nadelig behandelen van personen met een tijdelijke arbeidsovereenkomst.

Burgerlijke staat

De grond burgerlijke staat heeft betrekking op onderscheid op grond van de in Nederland erkende vormen van samenlevingsverbanden. Onderscheid tussen mensen met en zonder kinderen kan ook leiden tot indirect onderscheid op grond van burgerlijke staat, omdat gehuwde mensen significant vaker kinderen hebben dan ongehuwde mensen.

Godsdienst

Het begrip godsdienst moet volgens de Grondwet en internationale verdragen ruim worden uitgelegd en omvat niet alleen het huldigen van een geloofsovertuiging, maar ook het zich ernaar gedragen. Dit laatste aspect wordt ook wel handelingsvrijheid genoemd. Hieruit vloeit voort, dat de AWGB (Algemene Wet gelijke Behandeling) ook bescherming biedt aan gedragingen die, mede gelet op hun karakter en op de betekenis van godsdienstige voorschriften en regels, rechtstreeks uitdrukking geven aan een godsdienstige overtuiging. Bijvoorbeeld het dragen van een hoofddoek of een keppeltje. De AWGB definieert het begrip godsdienst niet, maar het CRM toetst of sprake is van een godsdienst in gevallen waar het niet om een algemeen bekende en geaccepteerde godsdienst gaat.

Levensovertuiging

Onder levensovertuiging wordt een min of meer coherent stelsel van ideeën verstaan, waarbij sprake is van fundamentele opvattingen over het menselijk bestaan. Dit is niet hetzelfde als het huldigen van maatschappelijke opvattingen, waarbij het eerder om politieke overtuiging zal gaan. Bovendien is het noodzakelijk dat deze opvattingen niet slechts individueel worden gehuldigd, maar dat sprake is van gemeenschappelijke opvattingen. Bijvoorbeeld Rastafari of Boeddhisme.

Politieke gezindheid

Als het onderscheid gebaseerd is op de (veronderstelde) politieke gezindheid van het slachtoffer, worden de klachten geregistreerd in deze categorie. Het gaat hier om een politieke overtuiging, die kan worden afgeleid uit bijvoorbeeld uitingen of lidmaatschappen. De klachten hebben vaak betrekking op het weigeren van diensten op grond van politieke gezindheid.

Niet-wettelijke gronden

Onder de categorie niet-wettelijke gronden worden klachten geregistreerd die niet onder de reikwijdte van de gelijkebehandelingswetgeving vallen. Het gaat om de meest

uiteenlopende (vermeende) discriminatiegronden. Bijvoorbeeld uiterlijk en uiterlijke kenmerken (piercings, tatoeages of haardracht etc.) en lichaamsgewicht¹⁷, maar ook sociale positie, inkomen, woonplaats, kledingstijl en het hebben van een strafblad.

Maatschappelijk terrein

Arbeidsmarkt

Klachten over de arbeidsmarkt hebben betrekking op alle facetten, vanaf de aanbidding van een betrekking tot en met het beëindigen van de arbeidsverhouding, arbeidsbemiddeling, arbeidsvoorwaarden, scholing, bevordering en arbeidsomstandigheden. Klachten over stages en over vrijwilligerswerk worden ook onder het terrein arbeidsmarkt gerekend.

Buurt/wijk

Het grootste deel van klachten op het terrein van buurt en wijk betreffen conflicten tussen burens, waarbij discriminatie een rol speelt. Vaak is niet duidelijk of discriminatie de oorzaak of het gevolg is van het conflict tussen de burens. Het conflict omvat over het algemeen meer dan alleen de discriminatie.

Collectieve voorzieningen

Klachten over discriminatie bij collectieve voorzieningen betreffen vooral de overheid, de gezondheidszorg en uitkeringsinstanties. Klachten over eenzijdig overheidshandelen (handelen waarbij de overheid optreedt als overheid richting burgers) vallen buiten de reikwijdte van de gelijkebehandelingswetgeving.

Commerciële dienstverlening

Onder de categorie commerciële dienstverlening valt het aanbieden van goederen en diensten, zoals het kopen van een auto (goederen) of het afsluiten van een verzekering (diensten). Het grootste deel van de klachten gaat over uitsluiting van dienstverlening op grond van ras, godsdienst, leeftijd of seksuele gerichtheid. Voorbeelden: onheuse bejegening door winkelpersoneel en weigering tot het openen van een rekening bij een financiële instelling.

Horeca/amusement

Klachten over discriminatie in de horeca betreffen vrijwel uitsluitend cafés en discotheken en het gehanteerde deurbeleid. Vaak wordt discriminatie op grond van ras ervaren, samenvallend met discriminatie op grond van geslacht. Bijvoorbeeld de weigering van een allochtone man, die niet in het gezelschap is van een vrouw. In mindere mate wordt

¹⁷Extreme of morbide obesitas kan worden aangemerkt als een handicap of chronische ziekte in de zin van de WGBH/CZ. Daarbij is niet van belang of de morbide obesitas het gevolg is van een chronische ziekte (CGB 2011-78).
Gemeente Woerden, gemeentelijke BKZ rapportage januari – juni 2016

onderscheid op grond van seksuele gerichtheid ervaren, zowel bij de toegang als dat men wordt aangesproken op intiem gedrag. De overige registraties betreffen niet-wettelijke gronden, zoals de weigering van toegang vanwege kleding of uiterlijke kenmerken.

Huisvesting

Klachten over huisvesting betreffen vooral woonruimtebemiddeling en de toewijzing van woningen. Een kleiner deel betreft het handelen of juist niet-handelen door woningcorporaties.

Media en reclame

Deze klachten hebben betrekking op het medium in kwestie en niet op de uitingen die door het medium doorgegeven worden. Als de klacht zich richt op het programma, omdat dit bijvoorbeeld een politicus een podium verschaft, wordt de klacht geregistreerd als media. Als de klacht een televisieprogramma betreft waarin een politicus bepaalde uitspraken doet, wordt deze geregistreerd als publieke en politieke uitingen als de klacht zich richt op de uitingen van de politicus.

Klachten over reclame gaan bijvoorbeeld over uitingen die bijdragen aan het in stand houden van bepaalde vooroordelen, bijvoorbeeld door bepaalde groepen op stereotype wijze af te beelden.

Onderwijs

De klachten over discriminatie in het onderwijs zijn divers van aard. Ze kunnen betrekking hebben op de verhouding tussen leerlingen onderling of op bejegening van leerlingen door docenten, maar ook op het toelatingsbeleid van een onderwijsinstelling of op schooladviezen. Klachten van docenten, die door collega's of leerlingen gediscrimineerd worden, vallen onder het terrein arbeidsmarkt, omdat de docenten discriminatie ervaren op het werk. Klachten over discriminatie bij stages, vallen alleen onder het terrein onderwijs, als deze betrekking hebben op het handelen of nalaten van de school. In de andere gevallen worden deze gerekend tot de arbeidsmarkt.

Openbare ruimte

Klachten over de openbare ruimte zijn incidenten die niet gerelateerd zijn aan de locatie waar het incident zich voordoet, zoals scheldpartijen op straat of bekladdingen die niet op een specifiek doel zijn aangebracht. Bijvoorbeeld personen die op straat allerlei verwensingen naar hun hoofd geslingerd krijgen. Bij bekladdingen gaat het op discriminatoire leuzen en tekens die op objecten in de openbare ruimte zijn aangebracht, zoals elektriciteitshuisjes, viaducten, bankjes of lantaarnpalen.

Politie

Klachten over de politie betreffen vooral aanhoudingen. Bijvoorbeeld allochtonen die menen dat zij staande zijn gehouden op grond van hun afkomst. Daarnaast kunnen de klachten betrekking hebben op aanvaringen tussen burgers en politiefunctionarissen in de openbare ruimte, waarbij de burgers de wijze waarop zij door de politie bejegend zijn, als discriminerend hebben ervaren. Als de politie weigert een aangifte van discriminatie op te nemen, wordt dit onder deze categorie geregistreerd.

Privésfeer

Klachten in de privésfeer vallen buiten het wettelijk kader als het gaat om discriminatie. Deze klachten hebben vaak betrekking op discriminatoire bejegening binnen relaties of familieverbanden, bijvoorbeeld omdat niet geaccepteerd wordt dat een familielid een gemengde relatie heeft of homoseksueel is.

Publieke en politieke opinie

Klachten over politieke en publieke opinie kunnen gaan over uitspraken van politici, maar ook over columns en andere uitingen van publieke en politieke aard. Veelal gaat het om melders die zich persoonlijk aangesproken en gekwetst voelen door generieke uitspraken van publieke persoonlijkheden.

Sport en recreatie

Bij klachten over discriminatie in de sport kan het bijvoorbeeld gaan over scheldpartijen op het sportveld of langs de lijn, maar ook over de toegankelijkheid van sportverenigingen voor bepaalde groepen. Hetzelfde geldt als dit zich voordoet bij een culturele vereniging.

Aard

Met aard wordt bedoeld: de uitingsvorm die de discriminatie aanneemt.

Omstreden behandeling

Bij omstreden behandeling gaat het over belemmering van de toegang tot, of uitsluiting van diensten en voorzieningen van instanties. Dit is ook van toepassing wanneer de discriminatoire houding of handeling van het personeel, uitsluiting tot gevolg heeft. Kort gezegd: omstreden toepassing van regels, die direct of indirect, onderscheid tot gevolg hebben. Denk bijvoorbeeld aan weigering bij discotheken, afwijzing bij sollicitaties en aanhouding door de politie. Maar ook uitsluiting van bepaalde diensten zoals verzekeringen, hypotheek of telefoonabonnementen.

Vijandige bejegening

Er is sprake van vijandige bejegening als er uitingen worden gedaan van opvattingen, gedragingen en daden, waarbij sprake is van discriminatoir onderscheid, dat kwetsend is of als zodanig wordt ervaren, angst of commotie teweeg kan brengen. Bejegening heeft zowel

betrekking op mondelinge als schriftelijke uitingen. Concreet kan bejegening betrekking hebben op scheldpartijen op de werkvloer en pesterijen op school. Ook bekladdingen met een discriminatoire strekking vallen hier onder.

Geweld en bedreiging

Bij geweld gaat het niet alleen om daadwerkelijk geweld, maar eveneens om pogingen tot geweld, waarbij discriminatie een rol speelt (als motief of als bijkomend feit). Onder bedreiging vallen zowel mondelinge als schriftelijke uitingen, gericht tegen personen of objecten, waarbij gerefereerd wordt aan discriminatiegronden.

Bijlage 2: Werkwijze klachtbehandeling

Melding

Onder een melding wordt verstaan, een incident dat bij Art.1 MN onder de aandacht wordt gebracht.

Klacht

Elke melding waarbij Art.1 MN door het slachtoffer of de getuige wordt gevraagd om nader onderzoek te verrichten en op basis daarvan, indien nodig en in overleg met de cliënt, actie te ondernemen, alsmede de meldingen waarbij Art.1 MN zelf aanleiding ziet tot nader onderzoek en/of actie.

Wijze van binnenkomst melding

Een melding kan telefonisch, per post, per email, via het invullen van een formulier op diverse websites of persoonlijk bij een gemeentelijk loket binnen komen. Sinds oktober 2012 is het ook mogelijk om melding te doen via de app Discriminatie op smartphone of tablet.

Werkgebied

Het werkgebied van Art.1 MN is de provincie Utrecht.

Klachtbehandeling

Klachtbehandeling houdt in dat op basis van de melding een vervolgtraject ter afhandeling ingezet wordt.

Doelen van klachtbehandeling kunnen zijn:

- Ondersteuning van slachtoffers van discriminatie;
- Bevorderen van zelfredzaamheid van slachtoffers van discriminatie;
- Signaleren van structurele patronen van discriminatie;
- Gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisatie die zich bedoeld of onbedoeld schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen en herhaling;
- Toetsen van wetgeving;
- Ontwikkeling van jurisprudentie.

Alvorens tot klachtbehandeling wordt overgegaan vindt eerst een intakegesprek plaats.

Doel daarvan is:

- Melder zijn of haar verhaal en gevoelens te laten uiten;
- Inzicht te krijgen in de aard van de melding;
- Te bepalen wat de verwachtingen zijn van de melder t.a.v. verdere behandeling;
- Melder te informeren over de werkwijze klachtbehandeling Art.1 MN;
- Afspraken te maken over het verdere verloop.

Na een intake wordt de werkwijze, de wensen van melder en de juridische mogelijkheden besproken. Het gaat hierbij om het principe van hoor-wederhoor, vormen van ondersteuning, juridische beperkingen, kostenaspect, procedure behandeling melding, klachtenreglement, eigen verantwoordelijkheid melder, registratie en privacybescherming.

Daarbij bestaan voor de klachtbehandeling de volgende opties:

- Het bieden van een luisterend oor en registratie van de melding;
- Verstrekking van informatie en advies n.a.v. de melding;
- Ondernemen van actie door Art.1 MN zelf n.a.v. de melding (alle zaken waarbij Art.1 MN op eigen naam handelt);
- Het bieden van ondersteuning en begeleiding bij een (juridische) procedure;
- Doorverwijzen naar een externe instantie (advocaat, nationale ombudsman, mediator etc.);
- Bemiddeling.

Middels een vooronderzoek wordt aanvullend feitenmateriaal, verklaringen van getuigen, mogelijkheden van aanpak en procedures verkregen. Daarbij moet gekeken worden naar het discriminatieaspect, de praktische aspecten en mogelijk structurele oorzaken. Op basis van het vooronderzoek en de diagnose beslist de klachtenconsulent of en op welke wijze de klacht behandeld kan worden. Een plan van aanpak wordt opgesteld en vervolgens uitgevoerd.

Afsluiting klacht

Een klacht wordt afgesloten...:

- indien het doel van de klachtbehandeling bereikt is;
- indien de cliënt geen verdere behandeling meer wenst;
- indien de cliënt, na een keer rappel, niets meer van zich laat horen;
- indien Art.1 MN vindt dat er niets meer te bereiken valt, wordt cliënt door een brief of telefonisch op de hoogte gesteld;
- indien Art.1 MN het niet eens is met de wijze van klachtbehandeling die de cliënt voorstaat.

Evaluatie

Nadat een melding is afgesloten, wordt de cliënt een evaluatieformulier toegezonden. Deze dient er voor om de kwaliteit van de klachtbehandeling te bewaken en zonodig te verbeteren.

Registratie

Registratie houdt in dat alle voor het voorkomen en bestrijden van discriminatie relevante gegevens worden verzameld. Structureel wordt geregistreerd:

- Discriminatiegrond, aard en maatschappelijk terrein;
- Etnische afkomst melder;
- Wijze binnenkomst melding;
- Oorsprong melding;
- Geografische spreiding (gemeente voorval, gemeente woonplaats);
- Wijze van behandeling;
- Beoogde resultaat.

Schematische weergave werkwijze klachtbehandeling

	Omschrijving	Voorbeeld
Registratie	<ul style="list-style-type: none"> • Registreren van melding en het geven van een korte reactie (telefonisch of per e-mail) • Registratie van meldingen van derden om op basis daarvan een beeld te verschaffen van discriminatie in de regio. • Registratie van voorvallen van discriminatie op basis van eigen screening media 	<ul style="list-style-type: none"> • De wens van cliënt om een voorval te registreren en verder geen actie te ondernemen • Meldingen van derden
Advies/informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Informeren over wetgeving, adviseren om eigen handelen, het bieden van een luisterend oor, morele ondersteuning en empowerment. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inschatting voorval, advies eigen handelen, informatie over wettelijke mogelijkheden en procedures voor cliënten. • Brieven voor eigen handelen opstellen • Zelfredzaamheid van cliënt vergroten
Beïnvloeding beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Streven naar verandering van beleid van wederpartij • Adviezen voor preventief beleid aan overheden, instellingen of bedrijven 	<ul style="list-style-type: none"> • Brief naar wederpartij met advies voor aanpassing beleid • Informatiebrief naar bedrijven m.b.t. hun werving- en selectiebeleid
Bemiddeling	<ul style="list-style-type: none"> • Art.1 MN werkt volgens een hoor-wederhoor procedure. Dit houdt in dat de wederpartij partij in de gelegenheid wordt gesteld te reageren op de klacht van een cliënt. Als de reactie van de 	<ul style="list-style-type: none"> • Klachtenconsulent informeert cliënt en wederpartij over schriftelijk contact.

	wederpartij daar aanleiding toe geeft zullen partijen met elkaar in gesprek worden gebracht.	<ul style="list-style-type: none"> • Klachtenconsulent organiseert een gesprek tussen beiden partijen.
Bijstaan in procedures	<ul style="list-style-type: none"> • Begeleiding en/of vertegenwoordigen van cliënt bij geschillen bij diverse instanties • Zelfstandig procedure voeren waar de cliënt als getuige optreedt 	<ul style="list-style-type: none"> • Procedure bij CRM • Procedure bij een Scheidsgerecht • Klacht politieoptreden • Aangifte van discriminatie • Procedure bij Nationale Ombudsman
Doorverwijzing	<ul style="list-style-type: none"> • Indien sprake is van (feitelijk of ervaren) discriminatie en de cliënt woonachtig is in het werkgebied van een andere ADV. • Indien blijkt dat er geen sprake van discriminatie is, wordt cliënt doorverwezen naar een andere instantie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gericht doorverwijzing cliënt naar het juiste ADV adres • Gericht doorverwijzing cliënt naar: advocaat, rechtsbijstand, juridisch loket, maatschappelijk werk, ombudsman, vluchtelingenwerk, vertrouwenspersoon etc.
Eigen onderzoek ADV	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer signalen van structurele aard daartoe aanleiding geven, kan Art.1 MN zelf onderzoek verrichten om te onderzoeken of er sprake is van structurele discriminatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktijktesten • Eigen screening van personeelsadvertentie (tot 2012) • Interviews met of enquêtes onder doelgroepen
Overig	<ul style="list-style-type: none"> • Valt niet onder een van bovengenoemde wijze klachtbehandeling 	